

Adrianna Raczak
Kolegium Nauk Humanistycznych
Instytut Archeologii
Uniwersytet Rzeszowski

Streszczenie rozprawy doktorskiej

Organizacja dystrybucji surowca i przedmiotów obsydianowych na ziemiach polskich w kręgu kultur pochodzenia naddunajskiego

Głównym celem niniejszej pracy jest odtworzenie mechanizmów organizacji dystrybucji surowca i przedmiotów obsydianowych na ziemiach polskich we wczesnym neolicie. Zakres chronologiczny pracy obejmuje kultury o genezie naddunajskiej – od kultury ceramiki wstęgowej rytej, poprzez kulturę ceramiki wstęgowej kłutej, po ugrupowania cyklu lendzielsko – polgarskiego, w tym m.in. kulturę malicką. Przeprowadzone w pracy analizy dokonane zostały w głównej mierze na obserwacji zróżnicowania form, w jakich obsydian występuje na danych stanowiskach. Na tej podstawie wydzielone zostały trzy grupy, reprezentujące odmienne funkcje (poszczególne etapy) w procesie dystrybucji obsydianu.

Rozdział pierwszy („Wstęp”) to wprowadzenie w tematykę poruszaną w pracy, omawia chronologię, zasięg terytorialny, problematykę badawczą oraz metody przeprowadzania analiz.

W rozdziale drugim („Obsydian”) znajdziemy charakterystykę surowca obsydianowego, omówione zostaną najważniejsze europejskie złoża, znajdujące się w rejonie śródziemnomorskim oraz karpackim. Pokróćce omówiony został również temat wykorzystania szkła wulkanicznego w paleolicie i mezolicie na terenie Polski.

Część trzecia („Źródła archeologiczne do badań nad dystrybucją obsydianu w kręgu kultur pochodzenia naddunajskiego”) ma charakter katalogu źródeł; znajdziemy w nim opis stanowisk analizowanych w pracy, w którym zawarte zostały informacje m.in. na temat chronologii, ilości i formy typologicznej zabytków obsydianowych czy występowania (bądź braku) importów zakarpackich.

Rozdział czwarty („Potencjalne modele dystrybucji obsydianu w kręgu kultur pochodzenia naddunajskiego na terenie Polski – wprowadzenie”) jest próbą odtworzenia potencjalnych modeli dystrybucji szkła wulkanicznego w poszczególnych fazach rozwojowych omawianych kultur.

W rozdziale piątym („Interpretacje”) omówione zostały kwestie związane z problematyką wymiany w pradziejach. W tej części omówiono pokrótce historię badań nad

zagadnieniami związanymi z procesem wymiany, znaczenie innych nauk, pomocnych w tworzeniu modeli i hipotez z nią związanych. Pochylnono się również nad problematyką ekonomicznych i społecznych aspektów wymiany obsydianu.